

ינואר, 2024

תכנית ות"ת לתמיכה במוקדי מחקר ימי (תשפ"ה-תשפ"ח)

רקע

בישיבתה ביום 8.6.2022 דנה ות"ת בגיבוש עקרונות התכנית הרב-שנתית של ות"ת/מל"ג לשנים תשפ"ג-תשפ"ח, ואישרה באופן עקרוני קידום תכנית דגל למחקר בתחום הקיימות ומשבר האקלים, בכפוף לקבלת המשאבים הנדרשים מהאוצר (ראה החלטת ות"ת כאן). ב-7.12.2022 החליטה ות"ת וב-13.12.2022 החליטה מל"ג על מינוי וועדות היגוי מייעצות בתחומים של: (1) אנרגיה והתמודדות עם שינויי האקלים (2) חקלאות, מזון/תזונה ושימור המגוון הביולוגי, ו-(3) מדעי הים והמים. זאת בהמשך לשאלונים שנשלחו למוסדות המתוקצבים, לסקירה בינלאומית, ולהבנה כי מדובר בתחומים בהם מוערך כי השקעה תוספתית תביא לקפיצת מדרגה, למיצוב האקדמיה הישראלית בחזית המחקר המדעי, ותקדם את מדינת ישראל למעמד של מובילה במציאת פתרונות להתמודדות עם משבר האקלים ועמידה ביעדי הפחתת פליטות גזי חממה וצמיחה בת קיימא.

ב-5.7.2023 הובאו המלצות ועדות ההיגוי לדיון בות"ת (פרטים כאן) וזו אישרה, בין היתר, הקמת תכנית לתמיכה במוקדי מחקר ימי. דוחות הוועדות המפורטים נמצאים באתר המל"ג הרציונל לתמיכה במוקדי המחקר מובא להלן.

העיסוק האסטרטגי וההשקעה במחקר ימי קיבלו קדימות בזירה הבינלאומית בשנים האחרונות, בין היתר במסגרת הכרזת האו"ם על עשור האוקיינוס. במדינת ישראל, לים התיכון חשיבות אסטרטגית הבאה לביטוי בהיבטים רבים, הכוללים: בטחון לאומי, כלכלה ושינוע מוצרים, אנרגיה, והשפעה על האקלים ועל איכות החיים. עם זאת, חסר מידע בסיסי רב על פרמטרים גיאוכימיים, ביולוגיים ופיזיקליים שונים ותגובתם הצפויה לתנאי סביבה משתנים במרחב ובזמן בים התיכון.

מטרת התכנית

מטרת תכנית ות"ת לתמיכה במוקדי מחקר ימי הינה לצמצם את פערי הידע לעיל, ולקדם מחקר פורץ דרך בתחומים רלבנטיים כגון (אך לא רק): חקר תהליכי השינוי במגוון הביולוגי הימי אשר מיוחסים לשינויים האקלימיים והמנגנונים המניעים שנויים אלה, או הקמת מערך מדידה (חיישנים, מדידות בהפלגות ובאמצעים רובוטיים ועוד) לבחינת משתנים כימו-פיסיקליים ובמידת הצורך גם ביולוגיים של עמודת המים ושכבות האוויר שמעליה והקרקעית שתחתיה, תוך שילוב כלי בינה מלאכותית וגישות מתקדמות לניתוח מסדי הנתונים שייאספו. נתונים שייאספו בכלי המדידה השונים שרכישתם והפעלתם תמומן מתקציב המוקד יהיו זמינים לכלל הקהילייה המדעית במדינת ישראל, on line, אבל תותר השתייה של חלק מהנתונים לתקופה של עד 3 חודשים לשם השלמות הנתונים/מחקר ובקרת איכות, בלבד. חלק מפעילות מוקדי המחקר תוכל להיות מיועדת לקידום היבטים הנוגעים למדיניות, חינוך, כלכלה ו/או חברה. אפיק הפעולה המוצע לתמיכה – מוקדי מחקר – בניגוד, לדוג' למרכזי מחקר, נבחר על מנת להבהיר שאין הכוונה להקמה של מרכזים פיזיים חדשים, אלא למינוף ושדרוג יכולות קיימות, ולמיקוד מאמצי המחקר שכיום מבזרים לרב בין מוסדות שונים. כל זאת על מנת להביא לאימפקט המקסימלי ולשימוש המיטבי בתשתיות.

תקציב התכנית

התקציב המקסימלי לתכנית עומד על 20 מלש"ח לתמיכה ב-4-2 מוקדי מחקר (מקסימום 10 מלש"ח פר הצעה) לתקופה של ארבע שנים החל מתשפ"ה, בכפוף למימון משלים מצד המוסדות בגובה 25% מתמיכת ות"ת..

תנאי סף

1. התכנית פתוחה לכל אוניברסיטאות המחקר המתקצבות על ידי ות"ת.
2. נדרש שיתוף פעולה של חוקרים מלפחות שלוש אוניברסיטאות מחקר.

קריטריונים לשיפוט

ניקוד	הסבר	קריטריון
45	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי המצוינות המדעית והחדשנות של תכנית המחקר והערכה של תרומת המחקר להבנה טובה יותר של הסביבה הימית ותרומתה לחברה.	מצוינות ואימפקט המחקר
20	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי איכות וניסיון צוות החוקרים, תחומי ההתמחות ומידת התאמתם לפרויקט המוצע.	איכות צוות החוקרים
15	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי האופן שבו המחקר משלב מספר דיסציפלינות, מתודולוגיות וגישות מחקר.	רב תחומיות ההצעה
10	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי היקף ועומק שיתופי הפעולה בין החוקרים המציעים, ובינם לבין שותפים נוספים כגון גופי מחקר חוץ אוניברסיטאיים (כגון חיא"ל, מכון וולקני והמכון הגיאולוגי) שיש בהם ידע ויכולות שיתרמו לאיכות המחקר המוצע.	שיתופי פעולה
10	הניקוד בקריטריון זה יקבע על פי התרשמות כללית מאיכות תכנית המחקר, כולל מדדי ההצלחה שנבחרו.	איכות תכנית המחקר ומדדי הביצוע

אופן ההגשה

יש להגיש הצעה באנגלית, עד 15 עמודים, המתייחסת לקריטריונים לעיל. על הצעה לכלול תקציר (עד עמוד), ופירוט אודות תכנית הפיתוח כולל מדדי ביצוע שנתיים, וטופס תקציב (ניתן להורדה [כאן](#)). בנוסף, יש לצרף קו"ח מקוצרים של צוות החוקרים (עד 2 עמ', לא כולל פרסומים. יש לצרף קישורים למאמרים היכן שניתן).

ההצעה תוגש ע"י המוסד המגיש, קרי מוסד אחד אשר יגיש את ההצעה בשם יתר השותפים, ויהיה גם אחראי, במקרה של זכייה, על קבלת וחלוקת תקציב התמיכה ביניהם, וכן על הדיווחים השנתיים אודות התקדמות התכנית, והגשת דוחות הביצוע התקציביים.

המועד האחרון להגשת ההצעות הינו 15.07.2024.

את ההצעות יש להגיש בתיקייה ייעודית בקישור ל-OneDrive.

לקבלת קישור ולשאלות נוספות ניתן לפנות ליפעה יונגרמן, רכזת אסטרטגיה במייל: yifaay@che.org.il.

מימוש הזכייה

תוקם ועדת מעקב שתפקידה יהיה לבחון את הביצועים של התכניות השונות לקידום מדעי הים והמים, ע"פ מדדי ההצלחה שיאושרו עבור ההצעות הזוכות, ובהתאם לכך להמליץ על המשך הקצאת התקציבים.